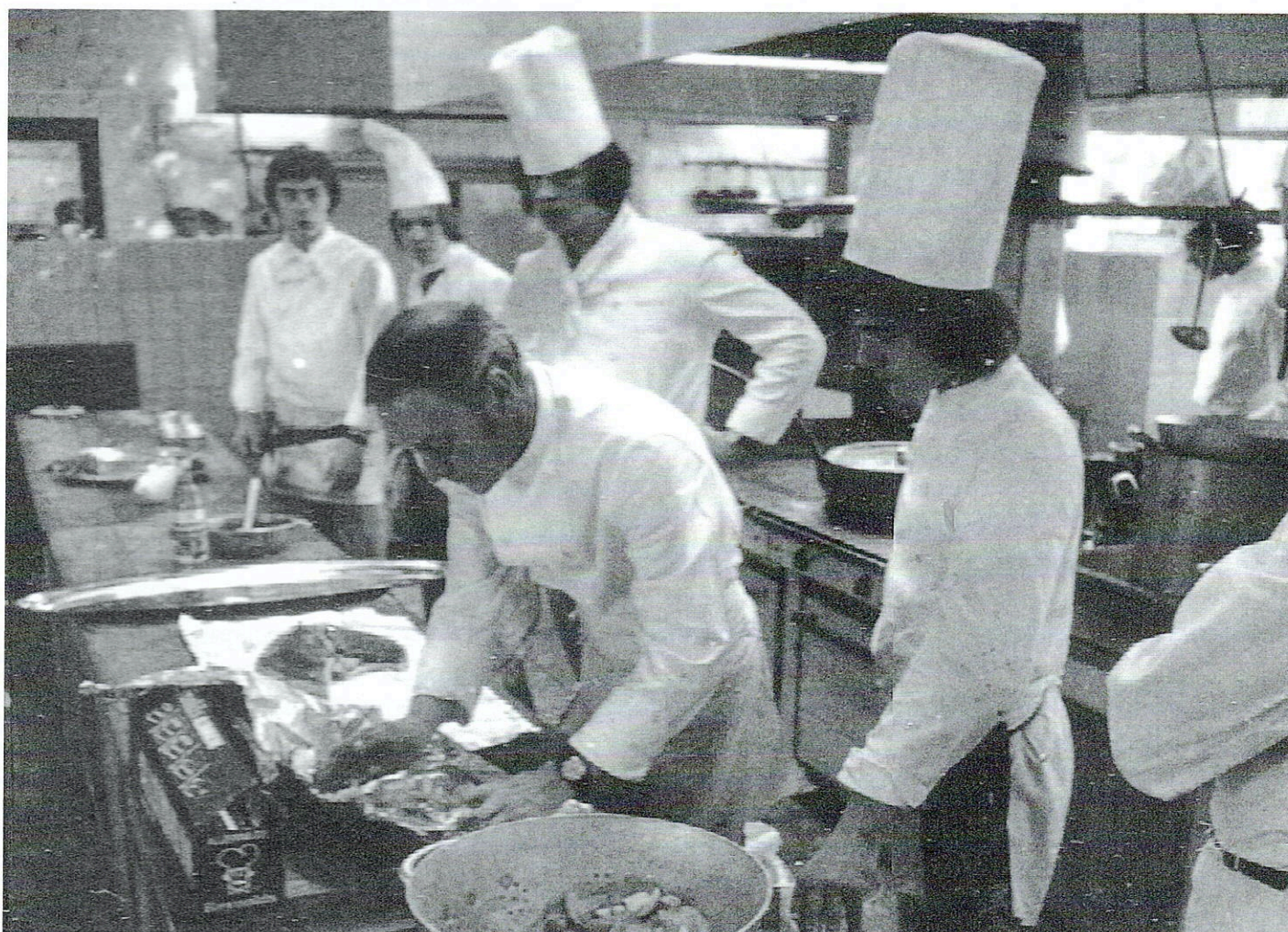

MAANDBLAD

MAART 2022

Verschijnt niet in juli en augustus

DE PLATE VZW

KONINKLIJKE OOSTENDSE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING

VERKOOP HUIZEN & APPARTEMENTEN

Immobiiliën

® MYRIAM VYVEY

ALFONS PIETERSLAAN 47

8400 OOSTENDE

T 059 70 37 64

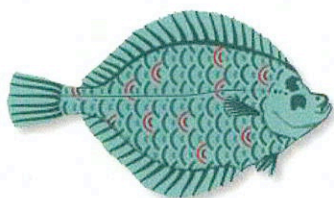
M 0475 51 80 62

WWW.VYVA.BE * INFO@VYVA.BE

Voorblad

De Stedelijke Hotelschool van Oostende, alom gekend door haar schoolgebouw pal naast het station. Drie jaar geleden ging de hotelopleiding op in het Ensorinstituut; maar, het roemrijke verleden blijft. Vandaag bouwt vastgoedgroep Degroote op de site twee 'sky towers' van 85 en 97 meter hoog.

Op de foto van 20 mei 1976 zien we een praktijkoefening met leraar Peere. Hij demonstreert het opvullen van een kip.

DE PLATE

KONINKLIJKE HEEM- EN GESCHIEDKUNDIGE KRING

Langestraat 69
8400 Oostende

Prijs Cultuurraad Oostende 1996.
Educatieve en permanente vormingsorganisatie.
Aangesloten bij de Oostendse cultuurraad en bij Heemkunde West-Vlaanderen.

Statuten gepubliceerd in de bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 1-2 mei 1959, nr.1931, en de bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 20 april 2020.

Nr. van de vereniging: 193159 / Ondernemingsnummer: 410.427.091

Tijdschrift – Jaargang 51
Nummer : 03
Maand : MAART 2022

Lidmaatschap/jaarabonnement: € 30
Kostprijs los nummer: € 4
Bankrekening: BE81 3800 0966 6224

Bestuur

VOORZITTER

Nadia Stubbe

Blauwvoetstraat 7
8400 Oostende
059 800289
plate.oostende@telenet.be

ONDERVOORZITTER

Emile Smissaert

Hendrik Serruyslaan 4
8400 Oostende
e.smissaert@gmail.com

SECRETARIS

Kristien Lamote

André Chocqueelstraat 1
8400 Oostende
kristien.lamote@outlook.com

PENNINGMEESTER

Fernand Mus

Salvialaan 5
8400 Oostende
0473 862107
ferre.mus@skynet.be

Bestuursleden

Patrick Bryon

Léon Spilliaertstraat 12
8400 Oostende

patrick.bryon@gmail.com

Valère Prinzie

Euphrosina Beernaertstraat 48
bus 3
8400 Oostende

valprinzie@skynet.be

Serge Van Daele

Coupurestraat 10
8450 Bredene

serge.van.daele@telenet.be

REDACTIE

Koenraad Verwaerde

André Chocqueelstraat 1
8400 Oostende
0468 204025

koenraad.verwaerde@telenet.be

Johan Van Roose

Kabeljauwstraat 5
8460 Oudenburg

Johan.VanRoose@muzee.be

Eric Vloeberghs

Alfons Pieterslaan 101 bus 0104
8400 Oostende

Eric.vloeberghs@gmail.com

Ereleden

Erevoorzitter
Ereondervoorzitter
Eresecretaris
Erebestuurslid

Jean Pierre Falise
Ferdinand Gevaert
Freddy Hubrechtsen
Gilbert Vermeersch

IN DIT NUMMER

- Titelblad	Serge Van Daele	
- Blz. 79	Dirk Beirens	<i>Maart-activiteit: 'Oostende onder water 1953'</i>
- Blz. 81	<i>Tot inzicht komen</i>	
- Blz. 82 - 85	Norbert Hostyn	<i>Vergeten Oostendse kunstschilders</i>
- Blz. 87	Serge Van Daele	<i>Oostende culinair op de kaart</i>
- Blz. 88 - 89	Koenraad Verwaerde	<i>Het moment van de foto is in een achtste van een seconde voorbij: foto van dhr. Johnny Massenhove</i>
- Blz. 91 - 92	Jean Jacobsen	<i>Maritieme weetjes</i>
- Blz. 93 - 94	Koenraad Verwaerde	<i>Even uw aandacht: 'De boot van Oostende'</i>
- Blz. 95 - 100	Erwin Mahieu	<i>Krijgt de 'boot van Oostende' een tweede kans?</i>

website: www.deplate.be e-mail: plate.oostende@telenet.be Telefoon: 059 516721

Thuisverpleging Jill

We zijn een kleine groepspraktijk van enkele zelfstandig thuisverpleegkundigen, die samen instaan voor alle verpleegkundige zorgen die U nodig hebt.

Door onze praktijk bewust kleinschalig te houden, krijgt U steeds dezelfde verpleegkundigen over de vloer, zodat er gemakkelijk een vertrouwensband ontstaat. Ook worden zo ook alle noden en zorgen heel goed opgevolgd en bijgestuurd waar nodig.

De mutualiteit waarbij U bent aangesloten is voor ons niet van belang: wij verzorgen patiënten van alle mutualiteiten. Hierbij passen we ook steeds de derdebetalersregeling toe, dit wil zeggen dat de betalingen rechtstreeks met Uw mutualiteit worden geregeld en U geen factuur zal ontvangen van ons.

Neem gerust contact met ons op als U hulp nodig heeft of vragen hierover. Dit kan dagelijks, ook in het weekend of op feestdagen.

Extra's:

- Info en advies omtrent premies tegemoetkomingen en hulpmiddelen*
- Advies en coördinatie in de verschillende thuis-hulpdiensten*
-*

Wij werken samen met alle mutualiteiten alsook met uw huisarts of specialist.

Zwaluwenstraat 141, 8400 Oostende
0495 50 68 86

www.thuisverpleging-jill.be

Activiteit:

dinsdag 15 maart om 14.30 en 19 uur

(Stadsmuseum Langestraat 69, Oostende)

Lezing 'Oostende onder water 1953'

door **Dirk Beirens**

Voortdurend is er aandacht voor kustbeveiliging en de inspanningen daarvoor kunnen we best gewaarworden via openbare werken: havendammen, zandopspuitingen, duinenvorming via aanplantingen, stormmuurbouw, enz. De klimaatverandering doet het zeewaterniveau stijgen en daar moeten we rekening mee houden.

***De overstromingsramp van begin 1953 in Oostende** blijft bij de oudere generatie in het collectieve geheugen hangen, maar ook via een liedje, fotoboekjes en krantenspecials wordt ernaar verwezen. Bijna zeventig jaar geleden liep vooral het stadscentrum van Oostende onder water. Hoe dat kwam en ervaren werd en wat de gevolgen waren, wordt in woord en beeld weergegeven tijdens een lezing van 1u15' (inschrijving verplicht).*

archief De Plâte - collectie foto Luc

Redactie

° Auteurs zijn verantwoordelijk voor de door hen geschreven stukken en weerspiegelen niet noodzakelijk de opinie van de kring. De binnengebrachte teksten zijn niet eerder gepubliceerd en dienen altijd voorzien van een duidelijke bronvermelding. Afbeeldingen, foto's en tekstovername is toegestaan na akkoord van de auteur en met verplichte bronvermelding.

° De Koninklijke Heem- en Geschiedkundige Kring De Plate vzw verklaart zich te houden aan de regelgeving, zoals gewijzigd, van de Belgische Privacywetgeving en gegevensbescherming. De vereniging is verantwoordelijk voor de verwerking van de persoonsgegevens van hun leden. Het bijhouden van de gegevens, het doel van het verwerken, onze gedragscode en zelfregulering betreffend, de rechten van de **leden** inzake het opvragen, wijzigen of schrappen werden in de privacyverklaring van de kring vastgelegd en gepubliceerd in het ledentijdschrift van oktober 2018.

JAARVERSLAG 2021

In het tijdschrift van februari - bij voorstelling van het jaarverslag 2021 - zijn er blijkbaar enkele foutjes ingeslopen. De reden hiervan is onduidelijk, maar we willen geïnteresseerden de correcte gegevens niet onzeggen. Het gaat nl. over:

1. **A. RAAD VAN BESTUUR:** de raad van bestuur is samengesteld op 31 december 2021 i.p.v. 2020.
2. **D. SECRETARIAAT:** het aantal verwerkte stukken briefwisseling bedraagt 1.055.

Koenraad Verwaerde, redactie

Tot inzicht komen

Een vriend stuurde mij zondagavond - 23 januari, tien over halfacht - een tekst waarvan hij zelf niet wist wie ze had geschreven. Hij zei: '*petje af, moet je lezen*'. De beelden van 't Journaal stonden mij nog op het netvlies gebrand. Een coronamars die ontaardde en 15 mensen raakten gewond. Ik wil geen oordeel vellen, niemand met de vinger wijzen. Echter, wil ik deze mooie tekst de lezers niet onthouden. Het doet echt nadenken.

Koenraad Verwaerde, redactie

De beste generatie sterft, ze gaan dood.....

Degenen, die zonder lange studies alles gaven voor hun kinderen

Zij die zonder grote middelen geholpen hebben en financiële crisissen hebben doorstaan

Ze zijn stervende

Ze hebben tijden van oorlog gekend, beperkingen, en genoeg genomen met weinig

Toen ze pijn leden zeiden ze niets, en werkten verder.... soms als beesten

Zoals het was in hun leven, sterven ze nu in stilte

Ze durfden er nooit aan te denken, de kinderen van dit land niet op te voeden

Ze waren op zoek naar eenvoudige geneugten, zoals een klein stukje van het leven van hun kleinkinderen te mogen delen

De samenleving laat hen de wereld alleen verlaten

In steek gelaten, ondanks politici in wie ze geloofden

Ze vertrekken zonder te storen, ze vertrekken zonder afscheid

Voor diegenen die de hele tijd klagen dat ze thuis opgesloten zitten, hun vrijheid beperkt, omdat hun evenementen of sporthallen gesloten blijven, niet kunnen feesten, niet op reis gaan

Uit 'respect' voor deze generatie die ons in stilte verlaat ... met waardigheid:

Denk eventjes na voordat je over je kleine zelf praat, over vrijheden.... waarover je klaagt

VERGETEN OOSTENDSE KUNSTSCHILDERS

auteur: Norbert HOSTYN

CCCXX – NN. BAERT

Dilettant beeldhouwster uit het interbellum.

Leerlinge van Firmin Ollivier.

Literatuur:

De Duinengalm, 6 november 1936.

CCCXXI – Giovanna Maria CANALIS

Roma, 27 september 1937

Leerlinge aan de Oostendse kunstacademie >1958-1959<

Geselecteerd voor de Prijs van Knokke

Vermelding Europaprijs Oostende 1966

Woonde in Vlissegem

CCCXXII – Ronny CATTEEUW

Blankenberge, 1946

Leerling aan de Oostendse kunstacademie >1958-1959<

Woonde Metselaarsstraat 34

CCCXXIII – Georges COUCKE

dilettant kunstschilder uit Stene.

CCCXXIV – NN. DEBRA

Dilettant beeldhouwer uit het interbellum.

Leerlinge van Firmin Ollivier.

Literatuur:

De Duinengalm, 6 november 1936.

CCCXXV – Fernand DE BRUYNE

Dilettant kunstschilder

Verzamelingen:

-Oostende, Kon. OHG Kring De Plate ("Het Eerste dok en de Pilotage"; 1911; gift Van Calenberg)

CCCXXVI – NN. DEREERE

Dilettant beeldhouwer uit het interbellum.

Leerlinge van Firmin Ollivier.

Literatuur:

De Duinengalm, 6 november 1936.

CCCXXVII – Dani DERYCKER

Leerlinge aan de Oostendse kunstacademie >1958-1959<

CCCXXVIII – Jenny DE SMEDT-LEMAIRE

Gent, 1931

leerlinge Academie Gent

tekenaarster, beeldhouwster

Woonde alhier, Prinses Stefanieplein 49

Digitale bronnen en literatuur:

D. Van Ryssel, *Lexicon van Oost-Vlaamse schilders en beeldhouwers (1700-1940)*, 2016 [PDF-bestand; geraadpleegd 25 april 2020]

CCCXXIX – Georges DEMAECKER

1919-2005

Leerling Academie Oostende 1934-1939;
Schilderde landschappen, stillevens, portretten, naakten

Was accountant in hoofdberoep

Woonde alhier, Rogierlaan 19.

Digitale bronnen en literatuur:

D. Van Ryssel, *Lexicon van Oost-Vlaamse schilders en beeldhouwers (1700-1940)*, 2016. [PDF-bestand; geraadpleegd 25 april 2020]

CCCXXX – Yvette DEZAYER

Leerlinge aan de Oostendse kunstacademie >1958-1959<

CCCXXXI – NN. GESQUIERE

Dilettant beeldhouwster uit het interbellum.

Leerlinge van Firmin Ollivier.

Literatuur:

De Duinengalm, 6 november 1936.

CCCXXXII – Jozef HUIBERS

Antwerpen, 1909 (?) – Menen, 1948

Kunstschilder.

Diverse thematieken : uit literatuur en opera, sociale en politieke thema's.

Woonde van 1931 tot 1946 in Oostende.

Tentoonstellingen:

-1933, Oostende, Kursaal.

Literatuur:

W. & G. Pas, *Dictionnaire biographique Arts plastiques en Belgique 1800-2002*, Antwerpen (Arto), 2002.

CCCXXXIII – Cyriel JACQUES

Oostende, 1909 – Vilvoorde, 1953

Kunstschilder.

Woonde van ca. 1924 tot 1934 in Frankrijk, daarna in Vilvoorde.

Aldaar leerling van Jo Bouüaert aan de locale Academie (Ecole Portaels); landschappen, stillevens.

Aldaar lid van de Portaels-kring, een locale kunstenaarsvereniging.

Literatuur:

W. & G. Pas, *Dictionnaire biographique Arts plastiques en Belgique 1800-2002*, Antwerpen (Arto), 2002.

CCCXXXIV – Jean LAUWERYNS

Oostende, 8 december 1930

Beroepshalve architect.

Vooral in de vroege jaren '50 tekeningen en gouaches met stadsgezichten en stadshoekjes.

Was gedurende vele jaren galerist (Galerie J.L.)

Woont Manitobalaan 1 (voorheen Verenigde Natieslaan 11/Boogschutterstraat, Elisabethlaan 186)

Literatuur:

N. Hostyn, Jean Lauweryns, in: Jubileumboek 50: Als spaken van een tredmolen, Oostende (KHGK DePlate, 2121.

JEAN LAUWERYS EN ANDERE OOSTENDSE ARCHITECTEN TIJDENS EEN VERGADERING, CA. 1960

Met oa. Leo Hollevoet (4de van links), Jef Denorme (5de van links), Jean Lauweryns (4de van rechts), Jean Devos (3de van rechts; boven) en Jules Maes (uiterst rechts). (De man centraal op de foto is een restauranteigenaar.)

(Foto Guy Demarets; verz. J. Lauweryns)

CCCXXXV – Jean-Claude LIÉNART

Brugge, 17 december 1923 – Oostende, 9 maart 2016

Officier op de Lange Omvaart

Commandant bij de Belgische Marine (Kapitein-ter-Zee).

Dilettant kunstschilder.

Realiseerde in de jaren '80 een reeks portretten van Vlaamse of Nederlandse Admiraals voor de decoratie van de zgn. "Admiraalszaal" in de Marinekazerne Oostende. Waar mogelijk kopieën naar oude, bestaande historische schilderijen of gravures; en vrij gefantaseerd wanneer geen historisch prototype voorhanden was.

Trivia:

-restaureerde ooit één van de scheepsmodellen in de Kapucijnenkerk

-gaf een wandelvoordracht voor "De Plate" (2000)

CCCXXXVI – Mariette LOQUET (LOCQUET??)

°ca. 1926

dilettant kunstschilderes

was frituriste van beroep met een zaak op Raversijde.

Levensgezellin van de Spaanse kunstschilder Jesus Oramas (N° 945) toen die in Oostende kwam wonen.

CCCXXXVII – André TAHON

Oudenaarde, 11 maart 1907– Oostende (Mariakerke), 8 november 1985
landschappen, stillevens, portretten; ook sculpturen
studies Academie Oudenaarde, Sint-Lucas en Academie voor Schone Kunsten Gent.
Verbleef een tijdlang in de U.S.A. (1949).

Gehuwd met Josephine Hoet.

Overleed alhier in een verpleeginstelling.

Tentoonstellingen:

-1970, Waregem

Musea:

-Kortrijk

-Sin t-Niklaas

Literatuur:

W. & G. Pas, *Dictionnaire biographique Arts plastiques en Belgique 1800-2002*, Antwerpen (Arto), 2002.

CCCXXXVIII – Gaston TALAUPÉ

Mons, 1865 – Oostende, april 1933

graficus

leerling van de Academie in Mons

wzs een tijdlang gemeentesecretaris in Mons; was ook journalist en voorzitter van de Association des Auteurs et Chansonniers Montois.

Overleed alhier tijdens een vakantie, ten gevolge van een hartaanval

Literatuur:

Echo d'Ostende, 22 april 1933

W. & G. Pas, *Dictionnaire biographique Arts plastiques en Belgique 1800-2002*, Antwerpen (Arto), 2002.

CCCXXXIX – Pierre TRATSAERT

Leerling École d'Architecture et de Dessin (ca. 1829).

CCCXXXX – Georges VANDENBUSSCHE

Zande, 1908 – Gistel, 2003

Afkomstig uit Zevekote.

Opleiding als bakker > havenarbeider in Oostende (woonde toen Gelijkheidstraat) > vrachtvoerder voor een melkerij & uitbater kruidenierszaak in Stene
dilettant kunstschilder

Gehuwd met Germaine Debou (Koekelare, 1915 – Oostende, 1994)(op 1 febr. 1936)

Bron:

Drijfgoud. Tekst van Alfons Vandenbussche ("Tantes in Oostende. Zomer van 1936")

CCCXXXI – J. VANDERHEYDE

Leerling École d'Architecture et de Dessin (ca. 1829).

CCCXXXII – Philippe VANDERHEYDE

Leerling École d'Architecture et de Dessin (ca. 1829).

(Vervolgt)

*Specialiteit:
verse vis!*

*... met de lekkerste frietjes
van Oostende*

Gesloten op maandag

drukdeleu
DRUKWERK
familie- & handelsdrukwerk

www.drukdeleu.be

van offset naar digitaal en terug

OFFSET
DIGITAAL

drukkerij Deleu bv
Populierenlaan 74
8450 Bredene
059 32 30 25
info@drukdeleu.be

Brasserie Tea-Room

CHEERS

*Adolf Buylstraat 53 - 8400 Oostende
059 51 32 32*

Lekkere snacks - bieren - wijnen - koffie

*Vriendelijke bediening in
een gezellige interieur of op terras*

Elke dag geopend

Oostende komt culinair terug op de kaart

auteur: **Serge VAN DAELE**

De culinaire gids van Gault & Millau kwam deze week (13/12/2021) uit. Tot onze grote verbazing komt Oostende er zeer goed uit. Geeft 'De Plate' met de gastronomische artikels in het maandelijks tijdschrift iets teweeg gebracht? We weten het niet, maar feit is dat Oostende van 6 naar 10 restaurants stijgt in de prestigieuze gids.

Dat Oostende zich wil profileren als 'Garnalenhoofdstad van België' is gekend, maar dit heeft niet te maken met de waarderingen in de culinaire gids.

Toerisme Oostende voert sedert een tijdje promotie onder het label 'Food'Oostende'.

Hier volgen de mooie scores:

Restaurante Marina	14/20
Restaurant Storm	14/20
Bistro Mathilda	13/20
Restaurant Mange Tout	13/20
Restaurant Savarin	13/20
Restaurant Frinchette	12/20
Restaurant Belle de Jour	12/20
Restaurant Kiss The Chef	12/20
Brasserie David	13/20
Restaurant Lusitania	13,5/20

Nieuwe verassing in deze score is het restaurant 'Kiss The Chef' op de Visserskaai. Een Thais restaurant dat nog maar 1 jaar open is. Daorung Kaenptcha roert er in de potten. Haar man Jean-Phillippe Susilovic baatte vroeger restaurant 'Bentley's' uit in de Van Iseghemlaan. David Dewaele (Brasserie David) was ooit chef-kok in de Bentley's. De 2 vrienden komen dus nu samen voor in de culinaire gids, elk met hun eigen zaak.

De hotelschool Oostende mag fier zijn op dit resultaat. 7 op de 10 restaurants zijn uitbater, of werken met oud-leerlingen (als chef of kelner) van de hotelschool Oostende.

Toerisme Oostende zal in 2022 uitpakken met culinaire initiatieven zoals: A' l'Ostendaise; Kom Proeven en het Garnalenfestival.

Het moment van de foto is in een achtste van een seconde voorbij

auteur: Koen VERWAERDE

Het is bij schering en inslag - hoewel het tot een zekere hoogte een vertrouwd verleden laat zien – dat oude familiefoto's ons onbepaald lijken en bij wat de geschiedenis die erachter schuilgaat in de meeste gevallen nooit nog wordt ingehaald.

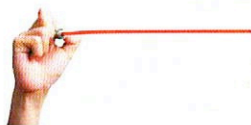
Voor dhr. Johnny Massenhove, lid van De Plate, is dit deels zo het geval voor wat de onderhavige foto betreft dat hij sinds zijn jeugd bijhoudt. Toen hij de bijdrage: "De Vlaggenstok van Oostende" in het jubileumboek had gezien vond hij het best geschikt de foto aan mij te bezorgen als auteur van het betrokken artikel.

Dhr. Massenhove wist mij te duiden dat zijn grootvader en vader deelnamen aan de optocht bij de jaarlijkse herdenking van zeelieden en vissers die het leven lieten op zee tijdens WO1. De ommegang eindigde aan de bronzen gedenkplaat die bevestigd was aan de Vlaggenstok, de eerste vuurtoren van Oostende uit 1772. De vuurtoren bevond zich waar vandaag het "Zeeliedenmonument" - uit 1953 door kunstenaar Willy Kreitz - bevindt. De inhuldiging van dit ere-gedenkteken voor gesneuvelde zeelieden van WO1 vond plaats op 23 september 1925 en verdween gelijk met de Vlaggenstok toen deze in opdracht van de Duitse bezetter in 1944 door het stadsbestuur zelf werd afgebroken.

De grootvader van dhr. Johnny Massenhove, Eduard, is de derde persoon rechts vooraan bij het dragen van de ankervormige bloemenkrans; vader Albert, bevindt zich in het midden, achteraan de krans.

Het is niet duidelijk voor welk jaar de foto van dhr. Massenhove staat. Toch is het nut van een voorbehoud van ogenblikkelijk belang, nl. door het vermoeden dat de foto weleens niets te maken zou kunnen hebben met een optocht naar de Vlaggenstok. Uiteraard en op geen enkel ogenblik moet het verhaal van betrokkene in vraag gesteld worden, waarom zou je! Dat deze mensen deelnamen aan de jaarlijkse herdenkingsoptocht staat als een paal boven water. Het gaat dus eerder over wat de foto ons toont. De aarzeling ontstond in de kunst het straatbeeld te herkennen. Initieel dacht ik aan de Van Iseghemlaan en de stadsschouwburg, maar als je links over de hoofden heen van de mensen kijkt ziet je het silhouet van hoogstammige bomen. Bij mijn weten heeft het stedelijk beplantingssysteem er nooit straatbomen geplant. Ook het gebouw rechts doet misschien aan de schouwburg denken, maar bij vergelijking met overige foto's van deze majestueuze (verdwenen) kunsttempel werd de gedachte al vlot van tafel geveegd. Op grond van deze aanwijzingen en herkenbaarheid kan zelfs gedacht worden dat de foto gaat over een ommegang buiten Oostende. Een optocht waar Oostendse vissers aan deelnemen en een ankervormige bloemenkrans dragen. Het anker symboliseert meer dan één subject, maar zijn allen op de een of andere wijze met elkaar in verband te brengen. De meest gedragen symbolieken van het anker zijn 'hoop en standvastigheid'. Het anker is de enige hoop op redding voor een schip in nood. De standvastigheid is terug te brengen op het voor anker gaan van een schip. Bij het Christelijk geloof staat het voor 'hoop en vertrouwen'. Ligt hierin de ontknoping van het verhaal! Kunnen we ervan uitgaan dat wat de afbeelding met mondjesmaat loslaat duidt dat we te maken hebben met een uitvaartstoet binnen de vissersgemeenschap. Of het te maken heeft met één of ander vissersramp! Véél vragen, waarbij we het antwoord schuldig moeten blijven. Om te eindigen kan ik tot vermeerdering van het laatste dit nog aan toevoegen: *dat wat in familiefoto's schuilgaat maakt dat we allen wel een beetje weeskinderen zijn van ons eigen familieverleden.*

de Olifant

16 kerkstraat
oostende
apotheek | drogisterij

apthkdrgrstr

Fish & Food Market
Kwalitatieve en verse producten met een eerlijke oorsprong en met passie verwerkt!

Oostends Erfgoed
Een maritieme site in de oude Vismijn op Oosteroever. Een uniek concept op een nog meer unieke locatie.

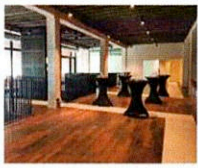

Breng een bezoek aan De Clerk en ervaar een unieke beleving

! Gratis overzetboot van en naar Oostende Centrum !

Volg De Clerk op   of via www.declerk.be

Gesofisticeerd kookeiland
Cooking classes, workshops, foodsharing, teambuilding met klanten of collega's. Leer de producten uit de Fish & Food Market op een unieke wijze te bereiden.

Allround event venues
Een inteam(e) vergadering, teambuilding, conferentie of bedrijfsreceptie? Jouw concept is ons concept!

Fish Food & Meet Market
Mortier Plein 10, 8400 Oostende
www.declerk.be Info@declerk.be
+32 478 63 01 02 86672787262

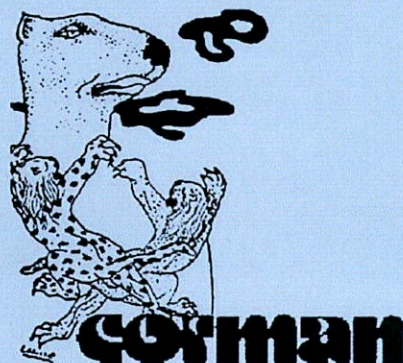
Boekhandel 'New Corman'

Uit sympathie

Witte nonnenstraat 38
8400 Oostende

059 / 70 27 24

welcome@cormanoostende.be

Lijst slachtoffers van het lichtschip West-Hinder.

Feiten: In de nacht van 12 op 13 december 1912 zal de Duitse zeelichter "Minnie" - die door het Duitse stoomschip "SS Ekbatana" van Vlissingen naar Engeland gesleept werd - in aanvaring komen met het lichtschip "West-Hinder". Het zichtschip verloor zijn stabiliteit, kapseisde en zonk. De 10-koppige bemanning kwam hierbij om het leven.

Afbeelding: Beeldbank Kustergoed, Objectnummer: M006688, herkomst: dhr. Albert Hendryckx

Lijst slachtoffers:

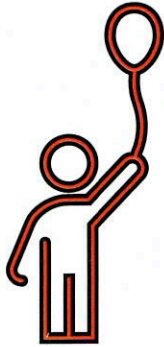
1. Jacques Leopold **VAN HUYSE** kapitein
Ongehuwd
Witte Nonnenstraat 25 Oostende
2. Ferdinand **LAUWERS** machinist
Gehuwd, 1 kind
Sint-Sebastiaanstraat 45 Oostende
3. François-Gustave **BLOMMAERT** matroos
Ongehuwd
Kerkstraat 4 Oostende
4. August-François **VINCKE** matroos
Gehuwd, 4 kinderen
Babylonestraat 2 Oostende

5. Charles-Louis **BULTEEL** matroos
Gehuwd, 6 kinderen
Keizerskaai Oostende
6. Albert **FLEURBAEY** matroos
Ongehuwd
Ooststraat 42 Oostende
7. Oscar-Eduard **LESY** matroos
Gehuwd, 1 kind
Keizerskaai 31 Oostende
8. August-Louis **GHIJS** matroos
Gehuwd, 1 kind
Christinastraat 78 Oostende
9. Pierre-Jean **VAN HAVERBEKE** matroos
Gehuwd
Kaaistraat 40 Oostende
10. Gerard-Jozef **SALLIAU** matroos
Gehuwd, 1 kind
Cirkelstraat 10 Oostende

LICHTSCHIP WEST-HINDER 1864 - 1912 (Foto K.V.)

Bron: uit het Staatsblad van 17 december 1912.

GOED OM WETEN !

“De boot van Oostende”

In het tijdschrift van vorige maand, op de pagina's 64 - 65, had dhr. Niels Delbaere het in een lezersbrief over 'de boot van Oostende'. Het verhaal gaat dat in de ondergrond van een bouwverf op de Torhoutsesteenweg nr. 133, waar 'Vastgoedgroep Degroote' een meergezinswoning gaat bouwen, er een wrak van een vaartuig bevindt uit de pre-Romeinse ijzertijd (= denkelijk).

Reacties op de lezersbrief bleven niet uit; o.a. van de heren Jan Hostyn, Ivan Van Hyfte en Erwin Mahieu, al jaar en dag gewaardeerde leden van onze kring. Jan liet weten dat bij aanvulling op de lezersbrief er een interessante bijdrage staat in de "Biekorf", jaargang 1957 (1956). Ivan, gekend speurneus in oude bescheiden, bezorgde een kopie uit "Mededeelingen van de Akademie van Marine van België", Boek VII, 1953. Hierin staat met wat behoorlijke afbeeldingen een gedetailleerd verslag van deze bijzondere ontdekking. Erwin wist dan weer te vertellen dat hij over het subject, enkele weken vóór het verschijnen van de lezersbrief, een twee minuten durende vraaggesprek had ondergaan op de regionale uitzending van "Radio2". Erwin 'kenner van allerlei Oostendse vis' – vaak aan den tand gevoeld om één of ander Oostends mysterie te ontrafelen – zou niet ontgoochelen en beloofde over 'de boot van Oostende' een interessante bijdrage te schrijven. Wat hij ook deed en te lezen is op volgende pagina's.

Ook ik had de bedoeling om de pen op te nemen, maar gelukkig liet ik dit aan Erwin met het beste resultaat. Hoe dan ook zou ik toch de tekst in de "Biekorf" opsnoeren om over het onderwerp meer duiding te krijgen. Tekstueel kan de inhoud niet overgenomen worden, want er rust op de publicatie auteursrechtelijke bescherming (1). Voor geïnteresseerden is het best zelf naar de internetpagina te surfen van "Biekorf" (2) en daar te kijken wat de inhoud bevat.

Over inhoud moet ik bekennen dat ze misschien wel 'te' mooi parallel loopt met wat Niels neerpande in zijn lezersbrief, op enkele kleine wetenswaardigheden na die dan voornamelijk te vinden zijn bij de aantekeningen in de marge van de tekst. Nu toegegeven, ik voelde vanuit bepaalde middens de hete adem in de nek; een koord werd aangesjord alsof de "lezersbrief" het voorwerp uitmaakte van nepperij. Laat het duidelijk zijn: *Niels Delbaere had niet de bedoeling iemand de huid over de oren te halen!* Gewoon mensen wakker schudden met z'n lezersbrief over een gesteld probleem waarvan hij de indruk had dat Oostende er niet van wakker lag. Overigens, het gaat hier dus niet over een bijdrage/artikel die via een onderzoeksproces is onderbouwd. De afkeuringen die met behoorlijke data transfer rate mij PC binnenstoomde kon ik dan ook niet anders interpreteren op de wijze dat iemand ooit zei over het nodeloos aanwijzen van gebreken: *kritiek is vaak impotent vaderschap*.

Om nog eens te terug te komen op wat staat in de 'Mededelingen van de Marine Academie' (Antwerpen, 1936 - 1980) (3) is het goed om weten dat de auteur niet op hetzelfde aambeeld slaat qua duiding als in de Biekorf. De wijd en zijd uiteenzetting, de gedetailleerde ontvouwing van het dossier laat ons vooreerst kennismaken met de toen lage bewustheidsgraad bij de mensen als bij overheden voor het object. Anderzijds is de vondst op een meer dan behoorlijke wetenschappelijke technische informatieve wijze belicht.

Klaarblijkelijk gaat het dus om een behoorlijk unieke vondst. Ameryckx en Nagelmackers, auteurs van de stukken in 'Biekorf' en de 'Medelingen van de Marine Academie'; waren hierover beslist overtuigd en nog, betrokkenen waren niet van de minste (4). Zo hebben zij het over een sensationele vondst. Zeldzaam in zijn soort dat het onvergeeflijk zou zijn 'de boot van Oostende' – die in juni 1952 vanonder de bedolven diepte tevoorschijn kwam - te verzwijgen.

Ook mevrouw Eva Zabrocki, echtgenote van dhr. Roger Vens, beiden sinds jaren lid, heeft het over dat verzwijgen in haar mail. Eva stelt dat over 'de boot van Oostende' - zoals we dit zo schóón kunnen zeggen in het Oostends – 'extra tam tam' moeten geven opdat het stadsbestuur eens wakker zou geschud worden en doet wat van hen verwacht wordt.

Beste lezers; het is niet in herhaling vallen, maar de vraag dient opnieuw gesteld naar het waarom de plaatselijke overheid en het agentschap 'Onroerend Erfgoed' op zulk een stiefmoederlijke wijze de zaak benaderen. Het is vandaag misschien nog niet te laat om die cruciale acties te ondernemen en Oostende een stukje van de eigen geschiedenis terug te geven. Doen alsof je neus bloedt is een output van onverschilligheid, in voorkomend geval is het net zo even geschikt je eigen identiteit te negeren. En dit brengt het dan weer tot een nieuwe vraag: *naar het waarom!*

Koenraad Verwaerde, redactie

Notenapparaat

- (1) Wat betekent dat tot zeventig jaar na het overlijden van de auteurs het verspreiden en/of publiceren, digitaal of op papier, niet kan.
- (2) Zie https://www.dbnl.org/tekst/_bie001195601_0_1/_bie001195601_01_0045.php
Auteurs: J. Ameryckx en A. Nagelmackers
- (3) Zie <https://lib.ugent.be/catalog/ser01:000012572>
'Marine academie Antwerpen. Mededelingen' Published in Antwerpen (1936-1980); zie Universiteitsbibliotheek Gent. Auteur: A. Nagelmackers
- (4) - Dr. Ing. J. Ameryckx, Centrum voor Bodemkartering, I.W.O.N.L.
- A. Nagelmackers, Lid van de 'Académie de Marine de Belgique'.

KRIJGT DE 'BOOT VAN OOSTENDE' EEN TWEEDE KANS?

auteur: Erwin MAHIEU

In 'De Zeewacht' van 14 januari ll. stond een artikel waar je als geïnteresseerde in (Oostends) erfgoed niet naast kon kijken! Onder de titel '*Ligt er een Vikingschip onder werf in Torhoutsesteenweg?*' werden een aantal gegevens en feiten boven gehaald. Maar niet alleen de krant, ook Radio 2 en Focus-televisie hadden aandacht voor deze archeologische 'herontdekking'. Het zgn. schip was al bijna 70-jaar eerder gelokaliseerd, nl. in de zomer van 1952. Voor alle duidelijkheid, deze 'herontdekking' is thans (15 februari 2022) nog geen tastbaar of concreet materieel feit...!

Ook in het maandblad 'De Plate' van februari richtte Niels Debaere onze aandacht op het merkwaardige verhaal van een 'Vikingschip' in de Oostendse ondergrond. Hij putte daarvoor gretig (zonder bronvermelding) uit het artikel '*De boot van Oostende*' van dr. ing. J. Ameryckx uit 1956¹. Het artikel van J. Ameryckx verscheen vier jaar na de ontdekking van deze 'boot'. Werd er dan voordien niets geschreven over deze vondst? Toch wel!

De Zeewacht

De eerste vermelding van de vondst stond in 'De Zeewacht' van 14 augustus 1952. Op de voorpagina onder de hoofding '*Delvers stoten op schip van Spaanse afkomst uit 17^e eeuw bij werken op wijk 't Kroontje*' werd meteen de toon gezet. Bij funderingswerken voor een pand, gelegen Torhoutsesteenweg 133, was men op 8 meter diepte op een 'houten geraamte' gestoten. De (directe) ondergrond, waar deze bouwwerken werden uitgevoerd, had slechts een beperkt draagvermogen waardoor men een diepere en meer draagkrachtige bodemlaag opzocht. Deze werd gevonden op een diepte van 8 meter. Via een zogenaamde 'putten-fundering' wordt de belasting (gewicht) van het gebouw via een aantal betonnen 'pijlers' tot aan of in deze draagkrachtige laag overgebracht.

Bij het uitgraven (uitscheppen) van enkele putten botste men dus op min 8 meter op een houten 'constructie'. Met veel moeite konden enkele stukken hout enigszins 'gaaf' bovengehaald worden. Het hout had een kromming en door het gebruik van 'tappen' besloot architect Dinnewet dat men tijdens de funderingswerken op de romp van een boot was gebotst. Daarnaast vond men ook een aantal potscherven. Uit dat alles werd besloten dat men een 17de-eeuws schip uit de Spaanse bezettingstijd had gevonden. De branding van de zee had het op deze plaats gebracht waar het na verloop van tijd wegzakte in de moerassige bodem en verdween.

In 'De Zeewacht' van 29 augustus 1952 kwam op pag. 2 nog een vervolg² op voornoemd artikel. Plichtsbewust hadden architect Dinnewet en aannemer Deman het stadsbestuur op de hoogte gebracht van de vondst van een Spaans schip. Ook het Scheepvaartmuseum in Antwerpen werd verwittigd. Het stadsbestuur liet de melding van de vondst voor wat het was en het Scheepvaartmuseum klaagde dat het veel te laat verwittigd werd. Aannemer Deman was wel bereid om het schip uit te graven mits het opgelopen tijdverlies zou vergoed worden. Bij gebrek aan initiatief bleef de vondst in de grond en verdween onder een laag beton...

Het Nieuwsblad van de Kust

Niet alleen 'De Zeewacht', ook 'Het Nieuwsblad van de Kust' kreeg lucht van de vondst in de Torhoutsesteenweg. In de editie van vrijdag 22 augustus trekt John Hermans van leer in zijn artikel '*Onverantwoorde onverschilligheid - Oudheidkundig Spaans schip te Oostende werd bedolven - Merkwaardige Ontdekking*'. De redactie moet toen al op de hoogte geweest zijn van de

¹ J. Ameryckx – De boot van Oostende – Biekorf Jaargang 57 – pag. 135-138

² Hoofding van het artikel van 29 augustus: '*Scheepvaartmuseum heeft veel belangstelling voor opgegraven schip, werd niet tijdig verwittigd*'.

ongeïnteresseerde houding van stad Oostende en Hermans schrijft: '*...dat de hogere diensten – stadsdiensten en ander instellingen – de grootse onverschilligheid aan de dag gelegd hebben. Het betrof nu eenmaal geen manifestatie, waar stemmen konden geronseld worden of waar persoonlijke belangen gemoeid waren*'. Een opinie die kon tellen!

Daarna schetst redacteur Hermans het verloop van de ontdekking. Wanneer men aanvankelijk weinig aandacht schonk aan het gevonden 'hout', groeide mettertijd het besef, door bijkomende vondsten, dat hier een oud schip moest bedolven liggen. De datum 1601-1604 werd naar voor geschoven en architect Dinnewet en aannemer Deman trokken plichtsbewust met enkele stukken bovengehaald hout naar stadsingenieur Devos om hem op de hoogte te brengen van de ontdekking. Dinnewet en Deman dachten dat er maatregelen zouden getroffen worden om minstens de vondst te onderzoeken, misschien op te graven en waren bezorgd dat de bouwwerken een grote vertraging zou oplopen. De reactie van de overheid verraste hen! Er was geen interesse en de onkosten voor de opgravingen zouden zeer hoog oplopen....

Omdat noch de stad, noch (aanvankelijk ook) het Zeevaartmuseum enige belangstelling of reactie toonden, werd op de bouwwerf verder gewerkt en verdween de historische vondst onder een laag beton. Maar toen het beton gestort was, kwam er interesse! Een afgevaardigde van het Zeewezen kwam op bezoek en ook een afgevaardigde van het Zeevaartmuseum kondigde zijn komst aan. John Hermans besluit zijn artikel met: '*De onverschilligheid, waarvan men in deze aangelegenheid blij gaf, vinden we werkelijk onverantwoord*'.

Gemeenteblad der Stad Oostende

Ik heb het 'Gemeenteblad der Stad Oostende' nageslagen en in de zitting van 22 augustus 1952 stond er in de dagorde niets dat maar enigszins verwees naar de archeologische vondst in de Torhoutsesteenweg. Er waren maar liefst 76 agendapunten waarbij een aantal punten o.a. verband hielden met de afwerking van het kursaal. Op 29 augustus was er opnieuw zitting met nu een dagorde van 40 punten. Ook nu geen spoor van de vondst van het oude schip, zelfs niet bij de interpellaties!

Koninklijke Belgische Marine Academie – Académie Royale de Belgique

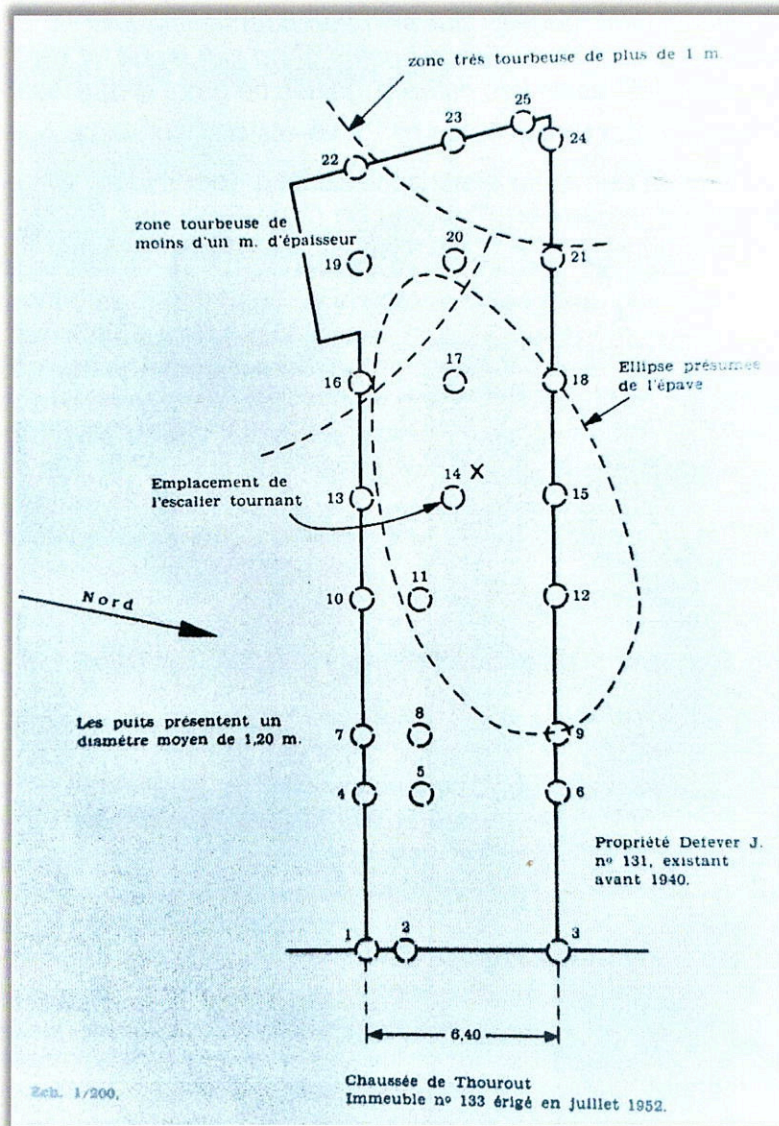
Een grondige studie van de vondst gebeurde door een zekere M. Nagelmackers. De studie werd gepubliceerd in het tweetalige tijdschrift 'Koninklijke Belgische Marine Academie – Académie Royale de la Marine de Belgique'. In het volume VII van 1953 (pag. 217-226) vinden we een studie van de ligging van de vondst (locatie en diepte) en van de kenmerken van het gevonden object. Ik kreeg een kopie van deze publicatie van Ivan Van Hyfte (waarvoor dank!) Wie M. Nagelmackers was, kon ik nog niet achterhalen.

M. Nagelmackers begint zijn artikel met de mededeling dat de werf waar het schip werd gevonden, was gestart circa 7 juli 1952. Door de geringe draagkracht van de grond moest men overgaan tot het maken van een puttenfundering. In totaal waren er 25 cilindervormige putten nodig om het gebouw op draagkrachtige grond te funderen. Bij zeven putten stootte men op een zware plankenvloer. Bij de put (schacht) nr. 9 heeft men de houten stukken weggebroken. Bij de putten nr. 11 en 12 stootte men opnieuw op deze houten vloer. Ook hier werd het hout manueel doorboord. De draagkracht van de bodem onder deze houten vloeren bleek voldoende en bij het graven van de schachten nr. 14, 15, 17 en 18 werd deze eiken balkenlaag niet meer weggebroken. Afbeelding 1 toont de plaats van de putten en deze welke op de houten balkenlaag botsten.

Al heel snel, nog in juli 1952, werden de Oostendse autoriteiten op de hoogte gebracht van de vondst. Maar door de vakantieperiode en betaald verlof bleef enige reactie uit. Pas op 18 augustus, en dan nog via een persartikel, sijpelde de info over de boot door bij dhr. De Vos (directeur-generaal van de Marine) die op zijn beurt dhr. De Bock (secretaris-generaal van de Vrienden van het Nationaal Zeevaartmuseum) verwittigde. Maar toen was het 'kwaad' al geschied en lag de vondst al onder een laag beton. Niet dhr. De Bock, maar diens afgevaardigde, dhr. Van Beylen, kwam op 25 augustus naar Oostende en bekeek enkele onderdelen van het schip die in een stadsmagazijn lagen. Er was

twijfel of het niet een stuk van een verschansing (met uitkijkpost) betrof en deze visie werd in het tijdschrift 'Wandelaer et Sur L'Eau' gepubliceerd³.

Bij het artikel van M. Nagelmackers hoort een plan (afb. 1) van het bouwperceel met de exacte plaats van de putfunderingen. In totaal werden er 25 putfunderingen gemaakt waarvan 7 putten op een houten 'vloer' botsten. Het plan met de putten werd getekend door architect Dinnewet.

Afb. 1. Plan van het perceel gelegen aan de Torhoutse-steenweg 133 met aanduiding van de putfunderingen.

De putten hebben een doormeter van 1,2 m. In totaal werden er 25 putten gemaakt. Deze werden genummerd van 1 tot 25.

Bij 7 putten botste men op een houten vloer. Door de vorm en de buiging van de planken te interpreteren kwam men tot de geschatte ligging van het wrak. Deze wordt aangeduid op het plan door een ovaalvormige streepjes-lijn.

De X midden de ovaalvorm is de plaats waar een soort draaitrap werd gevonden.

Aan de westkant van het perceel werden min of meer dikke pakketten turf aangetroffen.

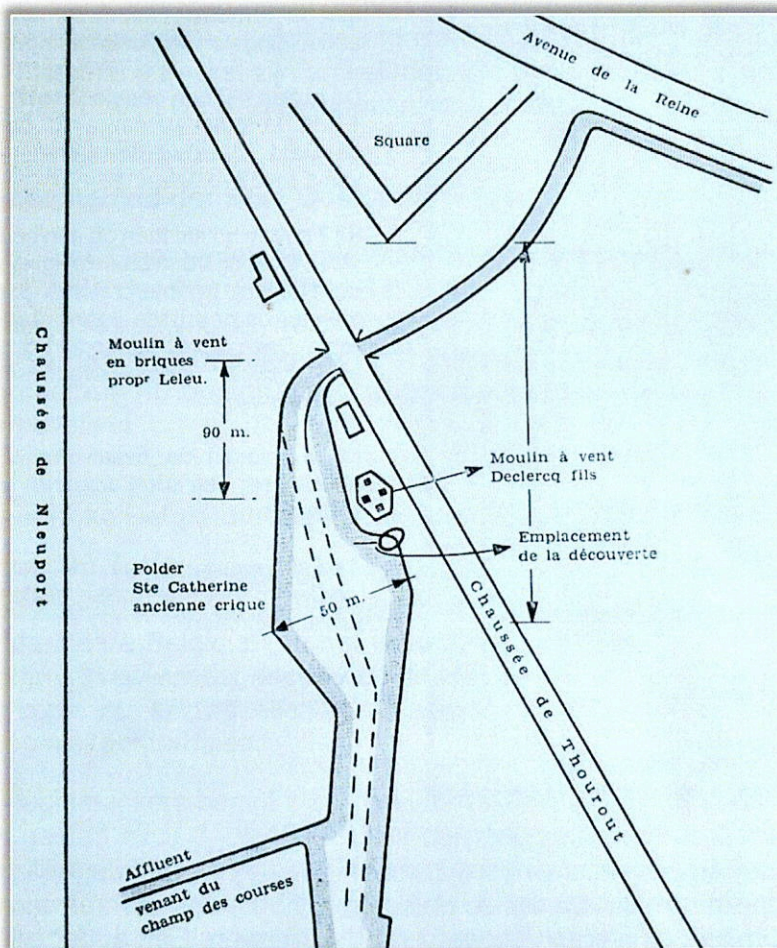
Onderaan de tekening ligt de Torhoutsesteenweg.

In zijn artikel haalt hij een aantal sterke argumenten en bewijzen aan dat we hier wel degelijk met een schip te maken hebben. Nagelmackers merkt op dat de balken met houten pennen en spieën zijn gemonteerd en dat geen enkele spijker of ijzeren voorwerp werd gevonden. Een ander heikel punt is ouderdom van de vondst. Het schip ligt op een diepte van 8 meter onder een kleilaag van circa 4 meter. Op de plaats van de boot is er geen spoor van turf. Deze laag ligt wat verder naar het westen in lagen van wisselende dikte. Nagelmackers beschrijft een visie van de vorming van onze kust die voor de jaren '50 van vorige eeuw gangbaar was. Hij meent dat het schip gezonken is in een oude arm van de IJzer die het kusteiland Ter Streep scheidde van het vasteland. De opvulling van die zogenaamde IJzer-arm was een millennium ouder dan de 'verlanding' van het krekengebied na het Beleg van Oostende. Het schip moest dus veel ouder zijn dan wat er eerst werd vooropgesteld en kon dus niet dateren uit de periode van de Spaanse bezetting.

³ 'Le Bateau d'Ostende'. Wandelaer et Sur L'Eau, februari 1953, 299, p. M40. Deze publicatie is vermeld in de Oostendse bibliografie onder nr. 1088. Het is het officieel orgaan van de administratie van de Belgische Marine en de Koninklijke Belgische Yachting Federatie. (Ik heb nog geen exemplaar van dit tijdschrift kunnen inkijken).

Nagelmackers wist dat prof. René Tavernier⁴ van de universiteit van Gent sinds 1946 bezig was met het opnemen van een bodemkaart en hij wilde zijn bevindingen over de ouderdom van de boot toetsen met de nieuwste inzichten⁵. Hoofdcartograaf dhr. Ameryckx beantwoordt de vraag: *'Ik heb de indruk dat de boot in kwestie in mariene sedimenten van de 2de mariene transgressie ligt. Om absoluut zeker te zijn, zou ik de sedimenten ter plaatse moeten onderzoeken, vooral de opeenvolging van de verschillende lagen die tijdens de verschillende transgressies zijn afgezet. Als de boot echter begraven ligt onder een kleilaag die mogelijk op kleilig zand rust en vrij veel schelpen van het cardiumtype bevat, is er bijna geen twijfel mogelijk dat mijn veronderstelling juist is. Er is echter ook een kans dat de boot dateert uit de 2de eeuw voor Christus of op zijn laatst uit de 10de eeuw. In ieder geval denk ik niet dat het uit de 17de eeuw kan dateren, gezien de grote diepte waarop het gevonden is.'*

Nagelmackers situeert de ligging van de boot in een meer historische context door middel van een tekening. Hij maakt daarvoor gebruik van het 'Algemeen Plan van de Sinte-Catherine Polder' uit 1859, nagezien en vervolledigd in 1893 door landmeter E. Chevalier. Hij vult dit plan aan met extra gegevens en duiding (afb. 2).

Afb. 2. Plan van de omgeving waar de 'boot van Oostende' werd gevonden.

Het plan werd geput uit het 'Algemeen Plan van de Sinte-Catherine uit 1859, nagezien en vervolledigd in 1893 door landmeter E. Chevalier.

De vindplaats van de 'boot' wordt op het plan aangeduid met een kleine ovaal, net onder de zeshoekige vorm waar ooit een molen stond.

Afbeelding 3 (zie verder) situeert de omgeving van de vindplaats in een ruimere omgeving.

Tot tweemaal toe drukt Nagelmackers zijn spijt uit dat de vondst onder een betonnen laag is verdwenen. Op pag. 219 schrijft hij: *'Hoewel deze boot voor onze generatie verloren is gegaan, mogen we hopen dat anderen het werk weer zullen oppakken'*.

Hoewel de boot slechts heel beperkt kon worden 'bestudeerd' en dus voor mysterie zorgt, hoopt Nagelmackers op pag. 226: *'Wij zullen dit mysterie overlaten aan hen die later de boot zullen vinden of de halve plank hout die deze zomer uit de klei werd getrokken'*.

⁴ <https://www.ugentmemorie.be/personen/tavernier-ren%C3%A9-1914-1992>.

⁵ De visie over de transgressies en regressies die toen ontwikkeld werden is inmiddels ook al weer bijgesteld en verfijnd. Het ligt buiten het bestek van deze bijdrage, maar wie daar meer wil over weten kan o.a. terecht bij de publicaties van emeritus Cecile Baeteman van de VUB.

Biekorf – De boot van Oostende

Dr. Ing. J. Ameryckx gaat op zijn beurt ook de vondst van de boot in Oostende bestuderen en publiceert zijn bijdrage in het tijdschrift 'Biekorf'⁶. In De Plate van februari II. werd deze publicatie uit 1956 al grondig belicht. Ik zal nu nog niet eens ingaan op de bevindingen en conclusies van Ameryckx. Wel merk ik op dat in de tweede paragraaf van deze publicatie 'le bateau de Bruges' aan bod kwam.

Maandblad De Plate – januari 1997

In een artikel getiteld 'de boot van het Westerkwartier' beschreef J.B. Dreesen de vondst uit 1952 van de boot in Torhoutsesteenweg. Maar blijkbaar werd in hetzelfde jaar nog iets dergelijks gevonden⁷.

'In diezelfde bedding van de Sinte Catharinakreek, maar dan in de Honoré Borgerstraat ter hoogte van de huizen nr. 49-55 stootte de aannemer, ca. 1952, bij het graven van de kelderingen van een in aanbouw zijnde huis, op enkele stukken hout. Na een groot supplement graafwerken haalde hij er een kiel van een boot uit die 11 à 12 meter lang was. Rond de kiel lagen her en der verspreid delen van spanten, sommigen tot 1 meter lang.

De stukken werden aan de kant gelegd. Over het voorval werd niet meer gesproken en na verloop van enkele dagen waren de stukken totaal vermolmd. Over meer gegevens konden we voorlopig niet beschikken. De boot lag op een goede honderd meter van de in 1584 verlaten kerk van Sinte Catherine-West.

Misschien zij er nog inwoners van de wijk die zich iets van deze 'Boot van het westerkwartier' herinneren. Laat het ons weten.'

Op het Raakvlak van twee landschappen – De vroegste geschiedenis van Brugge

In deze publicatie uit 2011 vinden we op pagina 49 onder de titel 'Een nieuwe blik op de boot van Brugge'⁸ een bijdrage van Karel Vlierman.

Op het eind van de 19de eeuw kwamen bij de uitbouw van een nieuwe Brugse haven, in de omgeving van de wijk Fort Lapin, sporen van een inheems Romeinse nederzetting aan het licht. Op ongeveer 400 m ten noorden van het kanaal Brugge-Oostende werden in 1899 tijdens de graafwerkzaamheden ook de resten van een boot geraakt. De vondst werd eind augustus van dat jaar gemeld. De werkzaamheden werden niet stilgelegd met als gevolg dat alle nog in situ aanwezige stukken hout of constructies door de graafmachine werden beschadigd, uit de grond werden getrokken en op een hoop gegooid. De voorzitter van de Société d'Archéologie de Bruges bezocht daarna de vindplaats en kreeg van de aannemer toestemming enkele karakteristieke stukken uit te zoeken voor reconstructie en datering van het vaartuig. De stukken zijn op 10 september 1899 weggehaald. De rest van het hout is vervolgens verbrand. E. Jonckheere presenteerde in 1902 zijn bevindingen over de vondst op het Congrès Archéologique te Brugge en publiceerde het rapport in 1903. Zijn interpretaties en tekeningen vormden voor andere onderzoekers tot 1965 de belangrijkste informatiebron....

⁶ J. Ameryckx – De boot van Oostende – Biekorf Jaargang 57 – pag. 135-138

⁷ J.B. Dreesen – De boot van het Westerkwartier – De Plate 1997 – pag. 6.

⁸ Bieke Hillewaert/Yann Hollevoet/Marc Ryckaert – Op het raakvlak van twee landschappen De vroegste geschiedenis van Brugge – Brugge – 2011 – 176 pag.

Ik heb deze laatste drie hoofdstukken over de 'boot van Brugge' en de 'boot van het Westerkwartier' bijgevoegd om te illustreren hoe weinig zorgvuldig in het verleden met dergelijke vondsten werd omgesprongen. Ik weet, de tijden zijn veranderd en sinds de Raad van Europa in 1992 de Conventie van Malta in het leven riep, wordt er met ons archeologisch erfgoed al meer verantwoord omgegaan. Niet alleen het gevonden object maar ook het omliggende bodemarchief dient met grote zorg en inzicht benaderd te worden. Vlaanderen gaf in 2010 zijn principiële goedkeuring aan deze conventie. Zeer belangrijke bepalingen uit het verdrag zijn:

Artikel 6: Er moet een bekostigingsmodel aanwezig zijn dat voldoende financiële middelen voor bescherming en onderzoek garandeert.

Artikel 9: Communicatie met het publiek.

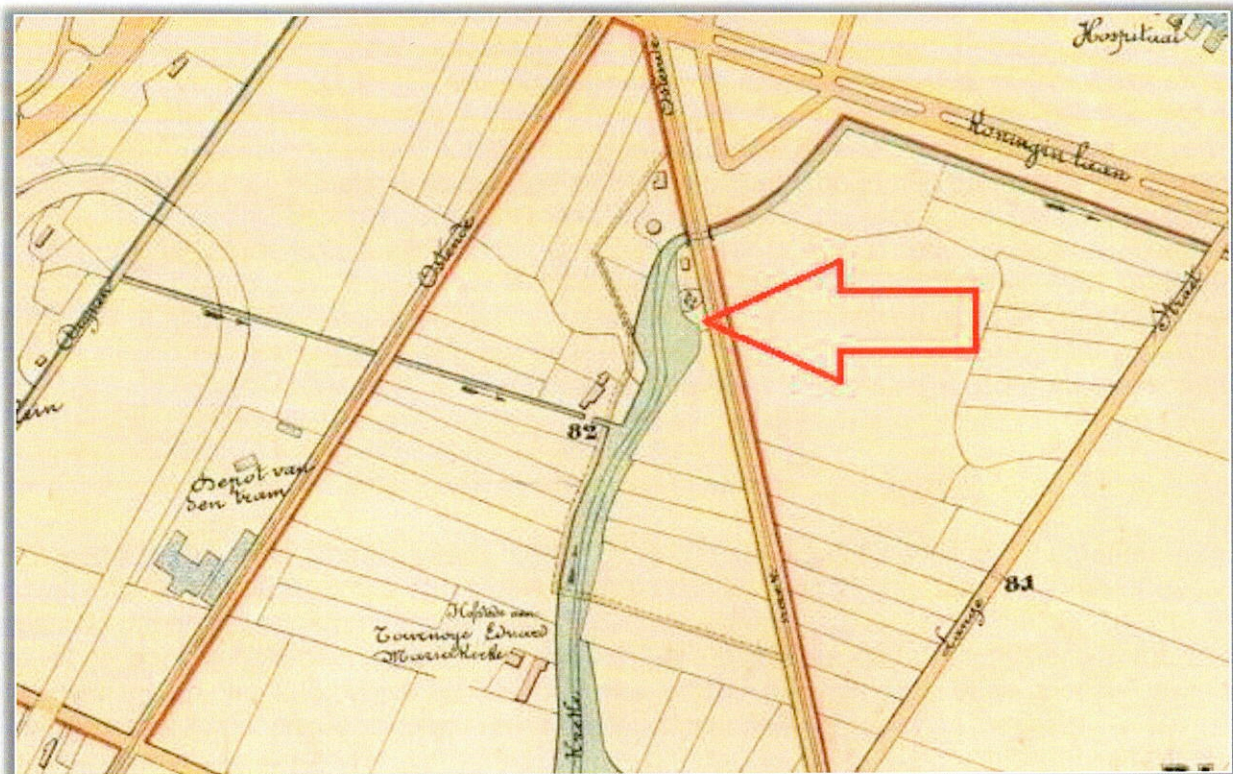
De vondst van 1952 – de boot van Oostende – ligt 8 meter diep. We weten dankzij de exacte positie van de funderingsputten, die op de houten balkenlaag botsten, waar het schip zich (ongeveer) bevindt. Niettemin zullen bijkomende onderzoeken nodig zijn om (zo nauwkeurig mogelijk) de positie van de 'boot' te kunnen bepalen.

Een andere moeilijkheid is de bebouwing in de omgeving. Op welke manier en tot op welke diepte werd het naastliggende appartementsgebouw gefundeerd? Hoe zal men de wanden van de put, waar gegraven zou worden, stabiliseren? Met secanspalen, met een berlinerwand, door bevroren of door een combinatie van deze technieken? Op welke manier zal het freatisch oppervlak verlaagd worden zonder dat de verhanglijn te ver uitstrekt?

Laat ons hopen dat men er in slaagt voldoende kennis en inzicht te verwerven tijdens het archeologisch vooronderzoek om een archeologische ontsluiting en opgraving tot een goed einde te brengen. Niemand wil de woorden van spijt van Nagelmackers uit 1953 herhalen en moeten besluiten dat de boot ook voor onze generatie verloren is gegaan ...!

Erwin Mahieu, 15 februari 2022

erwin.mahieu@skynet.be

Afb. 3. 'Algemeen Plan van de Sint-Catherine Polder' uit 1859, nagezien en vervolledigd in 1893 door landmeter E. Chevalier. De punt van de rode pijl toont de ligging van de 'boot van Oostende' langs de Torhoutsesteenweg.

CAFE
Leopold

NIEUW - NOUVEAU - NEW

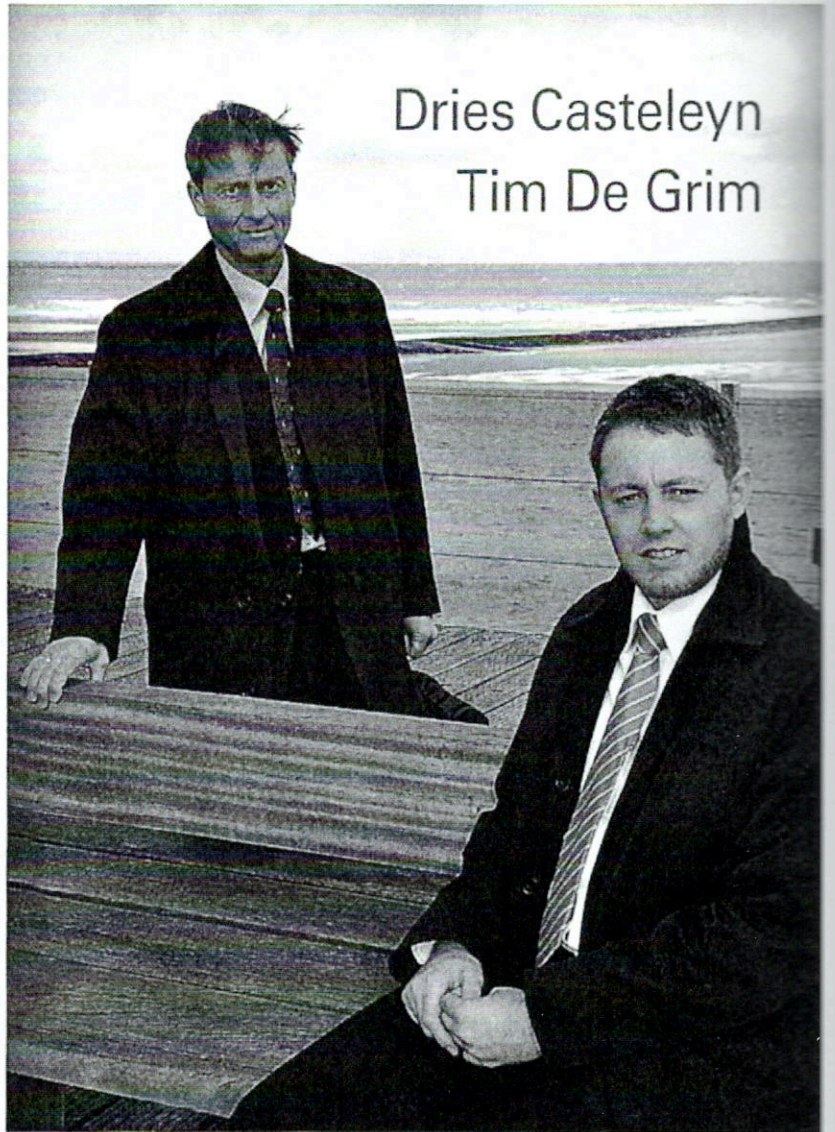
**CAFÉ
OP DE ZEEDIJK**

**BAR
SUR LE FRONT DE MER**

**BAR
ON THE SEAFRONT**

**ALBERT 1 PROMENADE
8400 OOSTENDE
+32 (0)59 443 506**

Dries Casteleyn
Tim De Grim

WINKEL

Torhoutsesteenweg 160 - 8400 OOSTENDE

FUNERARIUM

Torhoutsesteenweg 173 - 8400 OOSTENDE

T 059 44 80 84

www.uitvaart-oostende.be